

Nagyváradai Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

A pénzügyigazgatóság komor épületében nagy munka folyik. Adóvallomások szortíroznak, idézéseket állítanak ki, utasításokat gyártanak. Mint valami nagy hadsereg vezérkara, úgy készülnek a pénzügyi tisztviselők a nagy tavaszi hadjáratra, az adókievítésre. —

Az idézések egy részét már el is szállították a kézbesítők, a bizottságok megalakultak és március tizenötödikén akadálytalanul kezdetét veheti a nagy munka.

Ha tényleg a gazdasági helyzetet, a valóságos jövedelmeket vennék alapul, akkor a legutóbbi esztendő szomorú eredményéhez képest adóleszállításnak kellene következnie az egész vonalon. A pénzügyigazgatóság emberei a legjobban tudják, hogy milyen nehézségbe került már a múlt esztendőben is az adók behajtása. Ok legjobban tájékozva vannak a nagyváradai polgárok súlyos anyagi gondjairól. A hivatalos kötelességek pontos teljesítése közben éreznők kellett, hogy az adózók nem rosszakaratból, hanyagságból, vagy bünszándékból késlekedtek eddig is az adók megfizetésével. Hanem egyedül és kizárólag azért, mert nem volt miből fizetniük.

Soha annyi adóárverés nem volt, mint tavaly és már ebből az egyetlen tényből is arra kellene következtetnie az illetékes tényezőknél, hogy az adó túlságosan magas volt és a polgárok legnagyobb része összeroppant a súlyos adók terhe alatt.

De még sincs egyetlen olyan nagyváradai adózó sem, aki komolyan lenne az adók leszállításában. Ellenkezőleg, mindenki attól tart, hogy az adóterhek lényegesen emelni fogják.

Erre mutatnak a nagyszabású előkészületek,

mögött

szót emelünk a megrettent adózók érdekében. —

Semmi, de semmi indoka nem volna annak, hogy bárkinek is emeljék az adóját. A kincstár érdeke sem kívánja ezt, mert tiz esztendő óta Románia pénzügyi helyzete nem volt olyan kedvező, mint most. Az adózók anyagi körülményei ezzel szemben talán még sohasem

voltak olyan reménytelenek, mint most. Erre a két ellentét-re kell gondolni, mielőtt az adók kievitéséhez hozzáfognak.

Lehet, hogy felfelé érdemeket szerez az a tisztviselő, aki még néhány millió adótöbbletet tud kipréselni a váradai adóalanyokból. De ezzel kockára

teszi az egész adókievítés realitását és komolyságát. Senki sem hagyja szívesen elárvereltetni butorait, vagy munkaeszközeit, de a hivatalos köröknek le kell vonni a tavalyi példából a konzekvenciát.

Be kell látni, hogy a váradai polgárok egyszerűen nem bírnak több adót fizetni, még akkor sem, ha megperdül a dob...

Mit jelent a besszarábiai szerződés római ratifikációja

Románia angol érdekkörben

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Olaszországnak az a gesztusa, amellyel ratifikálta a Besszarábiának Romániához való csatolásáról szóló 1920-as nemzetközi okmányt, külpolitikailag és román belpolitikai szempontból egyaránt fokozott jelentőséggel bír. Külpolitikailag ez a ratifikáció egyrészt Besszarabia nemzetközi jogi helyzetét szabályozza, másrészt Európa-szerte, mint Chamberlain angol külügyminiszter hatalmas diplomáciai sikerét könyvelik el. Az angol kormány és a szovjet között a legutóbbi napokban lefolyt jegyzékváltás világosan megmutatta, hogy a két hatalmas birodalom közt súlyosabbak az ellentétek, mint bármikor a múltban, amikor London brit-üzleti és Szentpétervár pánszláv-cári imperializmusa — akárcsak ma — az ázsiai érdekszférákon nézett farkasszemmel egymással. Chamberlainnek nem is túlságosan titkolt törekvése az, hogy minden európai hatalmat egy táborba tömörítsen a szovjet ellen. Európa mai nagyhatalmai közül a legjobb viszonyt a szovjettal elsősorban Németország, aztán pedig Olaszország tartja. — Olaszország viszont, diktátorának és Chamberlainnek legutóbbi li-vornói találkozására óta — egészen az angol hatalmi csoportba került, nyilvánvalóan azzal az előnnyel, hogy Anglia szabad kezét engedett neki a Földközi-tenger keleti felében.

Olaszország szerepe Besszarabia körül azért fontos, mert az 1920 október 28-án Párisban kelt okmány, amely Besszarabiát Romániához csatolja, a záradék szerint csak akkor lép életbe, ha már a szignatárius négy nagyhatalom (Anglia, Franciaország, Japán és Olaszország) közül legalább három ratifikálta.

Anglia és Franciaország rövidesen ratifikálták is a szerződést, Japán azonban máig sem tette meg ezt a lépést, nyilván azért, mert Oroszországgal fennálló viszonyát nem akarta komplikálni. Végül

Olaszország, amely most iktatta törvénybe ezt a nemzetközi egyezményt, hosszú időn át azért tartotta függőben a dolgot, mert Oroszországhoz kitűnő viszony fűzte, — amelyet nem akart elrontani. Ez a kitűnő viszony kifejezésre jutott Olaszország külkereskedelmi mérlegében, ahol Szovjet-Oroszország, — mint olasz áruk piaca — jelentékeny tétellel szerepelt. (A legutóbbi időben ez a mérleg romlott.) Róma, azt a nagy tekintélyt, aminek Moszkvában örvendett, felpróbálta használni arra, hogy Románia és Oroszország közvetlen megértését a besszarábiai kérdésben szorgalmazza. Az elmúlt ősszel, amikor a román—olasz barátság szerződés létrejött, Mussolini abban a levélben, amely a szerződéshez volt mellékelve, hangoztatta, hogy Besszarabia Romániához való csatlakozásának elismerése Olaszország részéről csak idő és alkalom kérdése. Hogy miért ké-

sett azóta ez a ratifikáció, az nyilvánlik most Scialoja népszövetségi olasz delegátus nyilatkozatából, amely többek közt ezt mondja:

„Olaszország... azért késelt a szerződés ratifikálásával, mert őszintén remélte, hogy közben a két érdekelt (Románia s Oroszország) közvetlen és kielégítő megegyezésre juthat egymással.”

Ezt a közvetlen megegyezést, úgy látszik, Mussolininek nem sikerült létrehoznia, ezért a ratifikáció e nélkül is bekövetkezett.

Chamberlainnek, a világsajtó szerint, nyilvánvaló része van Mussolininek ez elhatározásában és így az angol külügyminiszter, amellyel, hogy még jobban magához fűzte Mussolinét, egyben

Romániát is Anglia érdekkörébe vonta.

Oroszország és a ratifikáció

Római távirat jelenti, hogy e hó hetedikén délután közölte Mussolini olasz miniszterelnök Averescu tábornok — román miniszterelnökkel, hogy Olaszország ratifikálni fogja a párisi szerződést. — Ugyanaznap este Kamenev római orosz nagykövetet sürgősen Grandi külügyi államtitkárhoz hívták. Grandi átnyújtott Kamenevnek egy jegyzéket, amelyben Oroszországgal hivatalosan közlik Olaszországnak a ratifikációra vonatkozó határozatát.

Kamenev átvette a jegyzéket és anélkül, hogy egy szót szólott volna, eltávozott.

Az orosz nagykövetséget rendkívül meglepte Olaszországnak ez a hirtelen elhatározása, amely a ratifikációhoz vezetett.

Anglia szerepe

Hogy Chamberlain angol külügyminiszternek tényleg volt befolyása a ratifikációra, az kiderül az alábbi genfi táviratból:

Chamberlain a népszövetségi tanács ülése után egy francia újságíró megkérdezte, hogy amikor legutóbb Livornóban Mussolinival találkozott, szóba került-e Besszarabia problémája? Chamberlain így felelt: nem! De pillanatnyi gondolkodás után hozzátette:

— De igen, Mussolini akkor azt mondotta nekem, hogy egy nagy ország nem hagyhat ratifikálatlanul olyan szerződést, amelyet aláírt; tehát még akkor közölte velem azt a szándékát, hogy a szerződést ratifikálni fogja.

Kettős gyilkosság és öngyilkosság a válás után

A gyilkos férj elhivatott egy újságíró és lediktálta a „véres családi dráma” riportját

A genfi központi távirati ügynökséghez terjedelmes new-yorki távirat érkezett, amely megdöbbentő részleteket mondott el Ernest S. Rieker kormányzósági főhivatalnok drámájáról.

Rieker négy évvel ezelőtt vette feleségül Goodwill Helénát, egy nagykereskedő leányát. Rieker akkor 28 éves volt, s a felesége 16. Szerelmi házasság volt, amelyből egy év múlva leánygyermek született, — Doris.

A gyermek, ahelyett, hogy szorosabbra fűzte volna a szülők között a köteléket, — meglazította azokat. Az asszony legitimebb barátnői sem tudták megmagyarázni, miképpen történt, de a valóság az, hogy az asszony elhidegült a férjtől s teljesen átadta magát új szíveskedelmének.

Ez az új „szíveskedelm” egy tengerésztiiszt volt.

Körülbelül hat hónapja annak, hogy Rieker odaállt a férjéhez és azt mondta neki, hogy válni akar.

— Azt hiszem ismersz anynyira, — mondotta többek között — hogy képtelennek tartasz a képmutatásra. Mindig az igazat mondom...

Most is, amikor azt mondom, hogy nem szeretlek többé...

Azt hiszem te is tudsz már erről.

A férjet valóban nem lepte meg ez a vallomás. Tudott arról, hogy a felesége érdeklődik egy tengerésztiiszt iránt.

Megindult a válóper és ennek során tegnapelőtt délelőtt 10 órakor Rieker a Deputy-sheriff kíséretében elment a férj lakására.

— Itt van a birói végzés, — szökött az asszony a férjéhez — a deputy-sheriff hivatalosan kézbesíti neked, azt hiszem magad is rendbenlevőnek fogod találni.

Rieker mind a két kezét hátradugta, nehogy kézbesíthessék neki a végzést.

— Hitvány asszony vagy, mondhatom, — kiáltotta — hitvány asszony vagy... Csak az érzékeid vezetnek...

Rieker hátratett kezekkel hátrált a miniatürszekrényke felé, kinyitotta az egyik fiókját, kivett belőle egy revolvert,

amikor a revolver már a kezében volt, ismét a felesége felé közeledett.

Az asszony nyugodtan végignézett a férjén s kissé megvetően így szólt:

— Ugyan ne komédiázzál...

Ugyan akadályozhatsz meg semmit.

— Nem akadályozhatsz meg

semmit? — nyomta meg a szavakat Rieker, miközben egy lépéssel hátralepett. — Na hát majd én megmutatom neked...

A revolvert a feleségére szegezte és elsütötte.

Mialatt a deputy-sheriff Riekerre vetette magát, az asszony sikoltozva menekülni akart, a fürdőszoba ajtaja felé rohant, amely azonban csukva volt. Mialatt ő hiába feszegette az ajtót s mialatt a szobaleány szintén menekülni akart,

Rieker két lövéssel agyonlőtte a deputy-sheriff-et.

Azután a felesége után szaladt, átölelte, magához szorította s amíg az asszony emberfeletti erővel kiszabadulni próbálkozott, a férj szívére szorította a revolvert s elsütötte.

Rieker azonnal meghalt.

A szobaleány ezalatt az utcára ért és segítségért kiáltozott, de mire a rendőr a tragédia színhelyére ért, Rieker már nem volt ott.

A hivatalnok a kerti kisajton elmenekült s egyenesen egy szállóba ment. Itt Harold Boyce néven írta be magát a bejelentő könyvbe. A legjobb szobát nyitatta ki s alig volt ott néhány percig, telefonon felhívta a „Tribuna” szerkesztőségét.

— Itt Harold Boyce beszél Philadelphiából, — mondotta be a telefonba, — kérem,

küldjenek a szállodába egy riportert, roppant érdekes dolgot akarok önöknek elmondani.

A segédszerkesztő, egy fiatal Osbourne nevű újságíró küldött ki.

Osbourne bekopogtatott az állítólagos Boyce szobájába.

— Tud-e ön arról, fiatalúr,

— kérdezte Rieker a fiatal újságíró — hogy Ernest S. Rieker kormányzósági hivatalnok agyonlőtte a feleségét és a deputy-sheriffet?

— Erről én semmit sem tudok, — hebegte a fiatal újságíró — de nem is hiszem, mert éppen ebben a pillanatban beszéltem a rendőri rovat vezetőjével, aki nem tud a dologról semmit.

Nagynelhezen összeköttetést kaptak a rendőrséggel, ahonnan egy izgatott hang azt válaszolta:

— Igen, a kettős gyilkosság megtörtént.

Osbourne csodálkozva nézett az előtte mosolygó férfira.

— De hát hogyan értesült ön erről a dologról, — kezdte faggatni Osbourne.

— Hogyan... hát majd megmondom önnek. Üljön le szépen oda ahhoz az asztalhoz, vegye elő a noteszkáját, hegyezze meg a ceruzáját és írja, amit mondani fogok.

„Azt a szörnyűséges kettős gyilkosságot, amely ma egész Newyorkot lázba hozta, Rieker, a férj követte el...”

Az újságíró felugrott a székről:

— Hogy merészkedik ön ilyesmit állítani?

— Azért, mert én vagyok Rieker.

Osbourne most megint azt hitte, hogy mégis csak bolondul van dolga. A férfi azonban olyan részletesen kezdte elmondani, hogy nem lehetett kétsége.

— Nézzen ide, — szólt az újságíróhoz, — nézze ezt a vörös foltot a kézelőmon... Ez a sehriff vére... Emlékszem rá jól, ide freccsent. Most pedig

nézzen ide az ingemre, így, mikor a mellényemet félrehajtom... Látja,

ez is vércsepp... Az a feleségem véréből freccsent ide.

A fiatal újságíró nem volt elkészülve ennyi borzalomra. Az idegei még nem voltak eléggé edzve, — megrettenve hátrált az ajtó felé.

— Ugy-e, fél tőlem? — rivalt rá Rieker, amikor észrevette, hogy az újságíró sápadtan hátrált az ajtó felé — ugy-e fél tőlem... Fél a vértől, mi?

Osbourne menekülni szeretett volna, de a férfi állandóan a nyomában volt.

— Hát a revolvertől nem fél? — kiáltotta torkaszakadtából Rieker, miközben előkapta revolverét.

Az újságírónak nem volt ideje, hogy válaszoljon, mert Rieker elsütötte a revolvert. A golyó Osbourne lábaszárát horzsolta.

A következő pillanatban Rieker maga ellen fordította a fegyvert. A golyó tüdejét furta keresztül.

Az újságíró azonnal segítségére sietett, lefejtette a pamlagra és azután a személyzetet orvosért szalajtott. Rieker még suttagott néhány szót:

— Doris... Doris... Egyetlen kis gyermekem... Kár, hogy nem tudlak megcsókolni... Isten bocsássa meg a bűnömet...

**Kabál és ruhaszövelek
férfiöltöny-szövelek,
vásznak, lehérművek**

üzletfelosztás miatt igen
olcsón elárussítanak

Czillér Imre
nagyáruházában

Mozgósínházi műsorok:

Apolló mozgó

1927. március 12-én,
szombaton

Harry Piel jubileumi
filmjének bemutatója:

Harry Piel

a vadállatok közt

Szenzációs dráma a cirkuszvilágból. A dráma a világ leghatalmasabb cirkuszában játszódik le.

HARRY PIEL jelenetéről-jelenetre érvényesíti ügyességét és testi erejét.

P. SONORE

teljesen új, szenzációs műsorral
lép fel

Dorian filmszínház

Ma Harry Liedtke és
Mady Christians

A bohémvér
Dorian-film!

Minden előadáson fellép
Siegfried and Victoire
Black-blottom táncospár

Vasárnap d. e. 11 órakor

matiné 10 lejes helyárrakkal

Színre kerül: **GYILKOS**

Enid Bennet és
BUTA EMBER

Fulda regénye, Paul Heidemannal

Ión: Práter Mizzi

Heyman-szinkör

Ma 5, 7 és 9 órakor

**Nevető
tücsök**

Lya Mara

Harry Liedtke

Verebes Ernő

Alfred Abel

Rudolf Klein Rogge

Eredeti énekszámokkal!
Eredeti zenekísérettel!

Az események középpontjában

*

Talán még kifáradtabb idegeknek jól is esik elborzongni azon, hogy a nők melle husa, amit Rybár Pálék, a Kassa melletti kanibáltanyákon megsütöttek, édes volt. Ezért akadt, akinek nem is ízlett a fehér husika és inkább kért a combból, ami végeredményben a sonkának felel meg. Azoknak sincs igazuk, akik elviccelik az emberhusevést, azoknak se, akik feldultan halált kiabálnak. A pszichiáterek szívesen állapítják meg, hogy örültek rémtette volt és nem bűnhődést érdemlő gaztett a kassai cigányok gyilkosságsorozata. Az európai kriminológia nem ismer megközelítő bünt sem és valószínűbb is, hogy az abauji emberevőket inkább deportálják s fejük nem kerül a társadalom vigwamjai elé dardákra tűzve, elrettentő példaul. Bizonyos, hogy újabb néhány századig ismét nem kerülnek fazekakba a jámbor vidéki nénikék, akik szatyorról térnek a piaci bevásárlás után tűzhelyeikhez vissza. De érdemes nemcsak elnézni ezeken a példátlan eseményeken. Mélyére kell nézni egyszer itt, a régi Monarchia területén alakult országokban a cigányproblémának. Nem véletlen, hogy e sorok írója, amikor az elmúlt év őszén kint járt a nagyváradi cigánytelepen, a látogatásról írt cikkében az elbétérlő képet afrikai néger vidékhez hasonlította. Nem is fél, hanem egészen vad állapotban, a nyomoruság tikkadt alagútjaiban vergődik e társadalmon kívüli réteg. Száz és kétszáz évvel ezelőtt még elrendelhetők autokrata uralkodók megrázó büntények után, hogy a bűnös cigányságot pusztító el kell állítani.

Németországban így pusztították ki, Franciaországban így ritkították meg ezt a nomád népet, mely képtelen volt civilizálódni. Azóta azonban messze tartunk s a cigányok nem egy nagyszarú értéket termeltek ki. A kassai bíró nem fog találni törvénykönyvében megfelelő paragrafust az emberévi büntetése. De az enyhítő körülmények százával rendelkezésre állanak majd, ha meglátogat egy ilyen cigánytelepet, ahova mi magunk dobtunk ki élő és érző embereket, hogy magukra hagyva elfelejtkezzenek embervoltuk minden szépségéről és tragikus feladatairól. Kint a tengeren, az oceanok hajótöröttjeinek elbeszéléseiben gyakran előfordul, hogy a megkínzott élet és halál között tengődő hajósok kisorsolnak maguk között egy élő. Számukra ott a mentség: az éhség maró fájdalma, a bizonytalan sors és a megrongcsolt idegek. S köröttük nem ismernek más, csak a vígasztalan vizet, a tenger ostromló habjait s bensejükhöz ott vívódik és küzd a megsemmisülés ellen az életöszön. Amikor Rybár Pál az első pecsenyét megsütötte, boldogan így kiáltott fel:

— Most már mindig lesz mit ennünk!

Vajon, ha nem a kassai erdők láda lélekvesztőn hanyódik ez a néhány pusztulásra ítélt mégiscsak ember, de ott él az emberi közösség frontjain, lakásban és nem latörzsek oduiban, van egy kis burgonyája és néhány kiló kenyere, feltámad-e benne az éhenhalás retentő víziója, amely kezükbe nyomta az emberhust trancsírozó hálót. (bl.)

A halott férj bigámiája...

Akit két özvegy, két árva sirat, gyászol és átkoz

Az Élet, — ez a minden kritikán felülálló drámaíró — már megint olyan izgalmas darabbal szolgált, amelyért bizonyára első helyen lenne jelölve a Nobel-díjra. Durva szeszély, vagy csupán egyszerű kíváncsiság volt az indítók, az jelen esetben igazán közömbös a néző szempontjából, de nem így az egyszerű szereplőkre, akik vállukon a nehéz keresztel, megroggyanva, fáradtan, kimerülten vonszolgálnak magukat.

A téma különben nem is egészen új, bigámiáról van szó benne és valljuk be őszintén, ha a nagy rendező helyett, mondjuk valami divatos francia vigjátékiró dolgozta volna föl némi grációzitással és párisi könnyedséggel, akkor talán mi is tapsolnánk mellé, de így a háttérből, folytonosan belesüvit az ördögi kacajon keresztül — a Mester — bámuld remekemet, ez az én művem volt ...

A dráma főhőse: Kovács Béla C. F. R. géplakatos, időközben — anélkül, hogy a földi igazságszolgáltatás számonkérhetne volna tettét — elhunyt és az óiaszi sírkertben, egy egyszerű fakeszt jelzi, hogy mindössze 45 éves volt.

A sors különös szeszélye úgy hét évvel ezelőtt Keresztési Zsuzsannát sodorta eléje. Kovács Béla nem sokat teketóriázott, egy-kettőre szemrevaló menyecské lett Keresztési Zsuzsannából. Mi türes-tagadás, ők bizony csak úgy összeálltak és nem hiányzott boldogságukhoz sem pap, sem anyakönyvvezető. Teltek-multak a hónapok és mire magukra eszméltek, már ott síkorgott Kovácsné ölében a tiltott szerelem valóságos gyümölcse, egy szőkehajú, aranyos csöppség. Az ember örült, boldog volt, az asszony is, de mintha valami hiányzott volna. Kovács Béla, amikor a kemény munkából hazatért, sokszor találta kisírt szemmel, karjai közt az ártatlan kislánnyal hűséges asszonyát.

— Esküdjünk meg Béla — mondogatta ilyenkor az asszony — megne a gyerek, aztán mi lesz a nevével?

Kovács Béla ilyenkor — mintha sötét felhők nehezedtek volna homlokára el-elgondolkodott — és adós maradt a válasszal.

És miután nincs benne se rendkívüli, se csodálni való: a következő ősz utójára testvérkéje érkezett a kisleánnyal: egy édes, kedves fiú.

Az ember sirt örömeiben, az

Mikor a menyasszony cigarettát akar csempészni a lakodalmára

Saarbrückenből írják:

Egészen különös módon töltötte el nászéjszakáját egy fiatal lotharingiai lány.

Az esküvő reggelén a menyasszony átment a német határon Saarbrücken-be, hogy a lakodalmi vendégek számára német szivart és cigarettát vásároljon.

asszony — lelke mélyén a nagy kérdőjellel — versenyt zokogott vele.

De Kovács Béla CFR géplakatos derék ember, nem hagyta már sokáig bizonytalanságban az ő asszonyát, beszerezték a szükséges iratokat és a nagyváradi anyakönyvvezető előtt — némi késéssel ugyan, — házasságot kötöttek.

Nem volt most már boldogabb ember Kovács Béláné, született Keresztési Zsuzsannánál. A gyermekek: az ő és a Béla gyermekei szépen nőttek, fejlődtek ...

1925 tavaszán aztán nagy szomorúság költözött a máskor vigyerekkacajtól hangos tiszta, egyszerű házba, ott kűnn a Farkas-telepen. Kovács Béla ágynak esett, hiába volt az asszony önfeláldozása, rövid szenvedés után meghalt, itthagya a boldogtalan özvegyet, két kis árvájával. Özvegy Kovács Béláné talpig gyászban, szemeiben az égő örök fájdalommal, pár héttel később felment a nagyváradi forgalmi főnökségre, hogy a nyugdíját folyósíttassa. A nyugdíjas vasutasok referense soronkívül elintézte az özvegy kérését, már a jóváhagyás is leérkezett Bukarestből, kiértékeltek az özvegyet, hogy jelentkezék a felvétel végett.

— Az anyakönyvi hivatalból hozza el még a halotti kivonatot — mondotta az ügy referense — és nyomban utasítani fogom a pénztárt, hogy megkapja nyugdíját.

Özvegy Kovács Béláné — aki az ő drága urát szépen eltemettette — felkapaszkodott egy villamoskocsira, hogy hamarabb a város házában lehessen, mert bizony a gyerekeknek enni kellett és ami kis megspórolt pénz volt odahaza — mi tagadás — fenyegető módon kezdett fogyni.

Pantea Zachariás anyakönyvvezető igazán derék, jóember, rögtön rendelkezésére is állott a gyászruhához, de amikor a mátrikulában keresgélgni kezdett — mintha torkán akadt volna a szó.

Özvegy Kovács Béláné, lehet, hogy észre sem vett az egészről semmit, talán azt sem hallotta egészen tisztán, amit az anyakönyvvezető pedig egész érthetően adott tudomására. Csak sirt, zokogott keservesen a szegény asszony és szívtépően jajveszékelt, botorkált le a lépcsőn, meg sem állt hazáig és ott ráborult gyermekeire, zokogott naphosszat keservesen tovább.

— Nem! Nem igaz! Az lehetetlen, tört ki belőle egyszer-egyszer a szó. Hogy Béla már nős lett volna? Nem, az lehetetlen!

De végül kénytelen volt bele-törödni a megváltozhatatlanba. Az anyakönyvi hivatal okmányokkal

dokumentálta, hogy Kovács Béla, amikor Váradon másodizben házasságot kötött, már nős volt és törvényes hitvese ott él ma is Aradon. A nagyváradi törvényszéken 416—925. szám alatt elfekvő aktából ez a körülmény szintén félreérthetetlenül kitűnik.

Kovács Béláné két özvegye és két árvája tart most már igényt a nyugdíjra, amelyért egy végnélküli pörösködés indult a nagyváradi törvényszék előtt.

Kovács Béláné született Keresztési Zsuzsannát, illetve a második özvegyet dr Jercan Nerva, a fiatalabb jogász generáció egyik komoly tehetségű tagja képviseli. Az Aradon lakó első özvegy még nem nevezte meg jogi képviselőjét.

A harc tehát megindult és hogy a két özvegy közül ki valóban az igazi, affelől különböző a jogászai vélemények, de a többség véleménye az, hogy ebben az esetben a magyar magánjog, — amely Erdélyben ma is érvényben van — mérvadó.

Az egyik házasságot kétségtelenül meg kellett semmisíteni. De viszont a házasság semmissége csak akkor ismertetik el, ha azt jogerős bírói ítélet mondja ki. Azonban, ha bírói ítélet mondja is ki a házasság semmisségét, tehát a konkrét esetben az egyik fél bigámiája miatt, ebben az esetben is a másik fél jóhiszeműsége, ezen másik fél részére bizonyos jogokat biztosít. Ez az ugynevezett matrimonium putativum, vagyis vélt házasság, amikor az egyik házasságot kötő fél, a legjobb meggyőződése és hite szerint kötött házasságot. Az ilyen házasságból származó gyermekek ugyanazokat a jogokat élvezik, mely jogok őket megillették volna, ha a házasság valóban érvényesen jött volna létre.

A bírói döntés rendkívüli érdekesnek ígérkezik, amikor annak a kérdésnek az elbírálásáról van szó, hogy

melyik özvegyet, az első, vagy a másodikat illeti meg az elhunyt után az államtól járó nyugdíj?

Az első özvegy mellett küzd a maga igazságáért az, hogy mégis csak ő volt az, aki az első, tehát a valóságos és érvényes házasságot kötötte. Mig a második özvegy érvei azt hangsúlyozzák, hogy az ő házasságából származtak a gyermekek, akiket ebből a nyugdíjból akar fölnevelni és hogy az első feleség már hosszú évek óta nem élt házassági életközösségben az elhunytal.

Kovács Béla második özvegyét, született Keresztési Zsuzsannát és két kicsi árváját a görög keleti szeminárium vette pártfogásába, ott élnek most mind a hárman telve reménykedéssel és bizakodással ...

Berkes József.

MOZI

— Harry Piel a vadállatok közt. Nemrég készült el Harry Piel jubiláris, 75-ik filmje, a „Harry Piel a vadállatok közt”. A film meséje páratlanul izgalmas és egy olyan hatalmas méretű cirkuszban játszódik le, aminőről csak az amerikai közönségnek lehet fogalma. — Harry Piel ebben a darabban olyan szerepet kapott, amelyben jelenetéről-jelenetre érvényesítheti ügyességét és testi erejét. A cirkuszvilág érdekes levegőjét pedig ritkán adta ilyen híven és érdekesen vissza film, mint ez. Harry Piel eme legjobb darabját az Apolló mozgó mutatja be szombaton. Ugyanakkor P. Sonore teljesen új, szenzációs műsorral lép fel. Programjára külön felhívjuk a közönség figyelmét.

— A Dorian-Filmszínházban ma, pénteken a „Bohémvér” című kitűnő Dorian-film látható, amelynek a főszerepeit Harry Liedtke és Mady Christians alakítják. A 8 felvonásos film minden előadásán fellép Siegfried and Victoire black-bottom táncospár. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Rendes helyárak! Jön: „Prater Mizzi”.

Perzsaszőnyeg,

továbbá gyári futó és ebédülő szőnyegek, hencserásvetők, ágy és asztalgarnitúrák, uti és flanel takarók, paplanok, gyönyörű csipke és matrasz függönyök

Üzletfelosztás miatt versenyen kívüli olcsó árak mellett beszerezhetők

Cziller Imre

nagyáruházában

3471-4

EDELMANN HÉDI

női divatszalonja Rimanóczy-utca 12.

„DAMA”

Legújabb modellek szerint készít elegáns estélyi és utcai ruhákat

Angol-szövet raktár

Urakat izléssel és elegánsan öltöztet

Hackmayer

angol szabó-cég

Avram Iancu (Kossuth)-u. 2.

Szolid árak

Az eltűnt férfi

Írta: LOVASZY KÁROLY

Délután négy óra volt. Az utcákon a rendőrszolgálat váltották. Tóth Tivadar őrszemet Horváth Bendegúz őrszeme jött felcserélni. Kölcsönös hapták. Katonás tisztelés. Bokacsattogtatás.

— Jaj, majd elfelejtettem, koldú! Látod ott, kérlek, azt a magányos, fel s alá sétáló hölgyet?

Szólt Tóth Tivadar és a Spanyol Bank nagy, sárga épületére mutatott, amelynek földszinti, lefüggő nyüzögött kirakatablakai előtt tényleg fel s alá sétált egy nőzemély.

— Látom — mondta Horváth Bendegúz. — Nahát, jól nézd meg, kérlek, mert én már tegnap dél óta figyelem. Ugyanis ez a nő tegnap dél óta fel s alá promenádázik itt. Ha csak közben, mialatt engem kétszer váltottak, szintén nem ment haza egy kicsit pihenni. Nagyön szeretném tudni, hogy mit akar ez a hölgy. Ő figyel-e engem, vagy én figyelem őt? Mert mindketten közben kölcsönösen nézegetjük egymást. Figyeld, kérlek, tovább.

Szalutálás.

Kihúzta magát. Egyet jelentősen köhöntett és lassú, de szabályos léptekkel részatos irányban a gyalogjáró felé indult, hogy pont keresztezze a szembejövő sétáló urhölgy lépteit és őt ekként megállásra kényszerítse.

— Alljon meg, nagysád! És igazolja magát. Kicsoda ön?

— Én, kérem — szólt a hölgy megszeppenve — Krempanszky Teofil egyetemi magántanár, a rovaratani állomás helyettes igazgatójának a felesége vagyok.

— És miért tetszik itt fel-alá spacirozni?

— A férjemet várom.

— Tegnap óta?

— Igen, kérem. Tegnap óta.

— Hát hol a férje?

— Itt benn, a bankban.

— Na, jó. Majd megnézzük.

A bank földszinti helyiségében meglehetősen izgalmas és feltűnő keltett a rendőr által bekísért hölgy.

A könyvelők és számfektők felugráltak helyeikről és az első pult elé gyülekeztek. A rendőr odalépett a főpénztári rácsos fülké elé.

— Kérem szépen — szólt a rendőr katonásan — ez a hölgy itt a férjét keresi.

— Tessék körülnézni, hogy itt van-e. Itt nincs senki idegen.

— Pedig itt kell lennie — mondta az asszony — mert ide jött be és azóta nem jött ki.

A vitatkozásra a főnök is előkerült.

— Kérem, főnök ur — kezdte a rendőr — ez a hölgy itt Krempanszky egyetemi tanárnak a felesége és azt állítja, hogy tegnap az ura bejött ide.

— Ugy van. A professzor ur tegnap délelőtt bejött ide. Valami kétezerdolláros bankátutalás miatt, amely pénzt a délamerikai nagynénje küldte neki.

— Ugy-e, megmondtam, hogy itt kell lennie az uramnak! — ujjongott a professzorné.

— Pardon, asszonyom — szólt a főnök — kedves férje csak volt itt, de már nincs.

— Hát mikor ment el?

— Még tegnap. Felvette a kétezer dollárt, szépen belegyömöszölte a belső zsebébe és még én mondtam neki, hogy jöjjön velem

és a mellékkijáraton vezettettem ki, mert a pénztár körül nagy volt a tolongás és nem akartam, hogy az esetleg itt ólálkodó zsebtolvajok valamelyike megdézsmálja a dollárokkal kitömött zsebet.

— Kérem, főnök ur — szólt most az asszony — én állítom, hogy a férjem nem jött ki az épületről. Mert együtt jöttünk ide. Kinn az ajtó előtt azt mondta nekem, hogy: Fánikám, én most be megyek ide, azt hiszem, hogy hosszabb ideig fog tartani ennek a dollártűgynek a lebonyolítása, de te várj meg itt kinn az utcán okvetlenül, addig sétálj fel és alá. És én tegnap óta fel és alá sétálok itt.

A bankfőnök elsápadt. A térdei reszketni kezdtek.

— De asszonyom, ez lehetetlen! Én tuszkoltam ki a férjét ezen a hátsó mellékkajton. Egész biztos.

— De a kapun nem jött ki! Mert, ha kijött volna, akkor együtt mentünk volna haza!

A rendőr most közbeszólt igaztosságtól rekedt, elmélyült hangon:

— Van itt telefon?

— Van.

— Akkor rögtön be kell telefonálni a főkapitányságra. Az eset nagyon gyanús. Kétezer dollár... Mellékkijárat... Nyomtalan eltűnés...

Nem telt bele tizenöt perc és egy rendőrségi autó állt meg a bank előtt. Két detektív szállt ki a gépkocsiból.

Az idősebb detektív kiadta a parancsot:

— Addig, míg nem engedem, senki nem hagyhatja el a bank helyiséget!

A hivatalos délutáni munkaidőnek vége. Egy kis vézna gépirókissasszony szíjogva állt az idősebb detektív elé:

— Kérem szépen, én nem maradhatok itt, mert randevum van negyedhatkor.

— Itt marad!

— És, hátha visszamegy a parti? Mi lesz akkor velem? Szerez egy új völegényt nekem a rendőrség?

— Ne fecserésszen olyan sokat nagysád!

A két detektív első dolga volt, megnézni ama hátsó kijáratot,

amelyen át a bankfőnök állítása szerint a rovaratani professzor eltávozott, zsebében a kétezer dollárral.

A hátsó kijárat egy kis, rövid sötét folyosóra nyílt, amely egy lefelé haladó falépcsőhöz vezetett. A lépcsőkön viszont a kapu aljába lehetett jutni és a kapu alól az utcára.

Alapos a gyanu tehát, hogy a tanár urat ezen az elhagyatott helyen meggyilkolták, pénztét elrabolták, a holttestet pedig eltüntették.

De vajon hová rejthették a holttestet?

A folyosó végében levő fagrádicsok erre a kérdésre kísértetiesen dübörgő feleletet adtak. Mintha a detektívek lábai alatt ezt a dübörgő választ adták volna:

— Itt, e falépcső alatt.

A falépcső egyik foka erősen mozgott a helyén, mint egy régi, odvas zápfog.

— A tanár ur itt van eltemetve! — szólt az egyik detektív és megmozgatta a lépcsőfokot.

A professzorné bevitték felajultan a bankfőnök szobájába. Ott befektették egy pamlagra. A szegény kimerült asszonyt elnyomta az álom.

És éjszaka, fáklyafénnyel, felbontották az egész grádicsot. De, mert a professzor holttestét nem találták, tovább bontották a folyosó egész padozatát.

Késő reggelig javában folyt a munka. Kilenc óra volt. Kinn az utcán szomorúan permétezett az eső.

A bank helyiségében egyszerre megjelent Krempanszky Teofil egyetemi magántanár, a rovaratani állomás helyettes igazgatója.

A bankfőnöknek leesett az álla a csodálkozástól.

A professzor a legnagyobb figyelmével így szólt a főnökhöz:

— Kérem, direktor ur, én tegnapelőtt a nagy sietségben ittelejtettem az esernyőmet!

— Hol volt a tanár ur két napig?

— Otthon.

— És nem vette észre, hogy a felesége nincs otthon?

— Érdekes. Ez egészen kiment a fejemből...

Cégitáblák

kedvezményes fizetési feltételek mellett olcsón készülnek KLEIN kartelenkivüli műtermében, Cuza Voda (Szacsavay-u.) 36

Üzlet megszüntetése folytán

Hat. eng.

3485

VÉGELADÁS

A raktáron levő összes árukat minden árért

! kiárusítjuk !

Jung és Behm

Avram Iancu (Kossuth)-u. 1. Sas bejárat

Az „előzékeny” váradi posta...

*

Eddig — az igazat megvallva — nem sok irnivalónk volt a nagyváradi posta előzékenységről. Megírtuk, hogy fölemelték a telefon-előfizetési díjat, azt is megírtuk, hogy visszatartották azokat a táviratokat, amelyeknek címzettjei nem fizették ki a rövidített címek után járó — és szintén jelentékesen fölemelt — összegeket, de mindezt nem a nagyváradi posta „előzékenysége” tudtuk be. Most azonban igenis meggyőződünk arról, hogy a posta — ha akar — előzékeny is tud lenni. Eset.

Néhány nappal ezelőtt meghalt egy ismert nagyváradi kereskedő, nekinek családja a halálesetről táviratilag értesítette az elhunytnak Magyarországon élő rokonait. A táviratot feladták, a szóbanlévő rokonok azonban a temetésre nem érkeztek meg. Hogy miért nem? Egyszerűen azért, mert a táviratot a posta elfelejtette továbbítani.

Olvasóink bizonyára csodálkoznak azon, hogy mi előzékenységről beszélünk ott, ahol tulajdonképpen hivatalos mulasztásról kellene beszélni. De vajon nem volt-e valóban előzékeny a posta akkor, amikor — történetesen a temetés után — értesítést küldött az özvegyhez, amelyben közölte, hogy a táviratot tévedésből nem továbbították és azzal a kérdéssel fordult hozzá, — mint feladóhoz, — hogy most már mitévő legyen a távirattal.

A válasz természetesen az volt, hogy most már nem volna értelme a távirat továbbításának, mire az előzékeny nagyváradi posta szépen visszafizette a táviratért felvett összeget — a feladónak. Az, hogy ugyanakkor megindították a fegyelmi eljárást a felelős postatisztviselő ellen, csak még inkább bizonyítja a nagyváradi posta előzékenységet, amelyhez ezután az eset után szó sem férhet többé.

Rövidárúk

szalag, csipke, keztük,

Harisnyák

3471—3

zsebkendők, nyakkendők

Fehérneműek,

Asztalneműek,

vásznak, zefírek,

üzletfelosztás folytán

legolcsóbban beszerezhetők

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

— Ki az az úr, aki olyan büszkén sétál?

— Az kérlek, tegnap a kávéházban kijelentette a társaság előtt, hogy ő tisztában van a kínai eseményekkel!

Irakozzon be a negedus
kotta- és kölcsönkönyvtárba

Az olasz kamara is ratifikálta a besszarábiai szerződést

— Az Estilap eredeti távirata —

Rómából jelentik:

A kamara tegnap esti ülésén — a gazdasági minisztérium költségvetésének tárgyalása közben — Mussolini beteszte a besszarábiai jegyzőkönyvnek a király által aláírt példányát és kérte, hogy azt azonnal vegyék tárgyalás alá.

A bizottság részéről Torre képviselő tett jelentést. Sajnálatát fejezte ki afelett, hogy

nem teljesült Olaszország reménye és nem jött létre Románia és Oroszország között a békés megegyezés. De ennek nem Románia volt az oka, hanem az orosz szovjet, amely átvette a cári imperializmust és szembe helyezkedett a román eszmével. Olaszország azonban változatlanul nemzeti alapon áll és minden nemzeti törekvést becsületesen támo-

gat. Ezután cáfolta egyes külföldi lapoknak azt az állítását, hogy Olaszország idegen imperializmusnak tett szolgálatot ezzel a ténnyel.

Ezután szavazásra került a sor és

nyolcszáz szavazattal egyetlen mára is ratifikálta a Besszará egy szavazat ellenében a kabáira vonatkozó egyezményt.

Rendkívüli városi közgyűlés egybehívását kéri az ellenzék

Beadvány a polgármesterhez

A városi költségvetés letárgyalása óta a városi tanácsot helyettesítő állandó bizottságban lényeges változások mentek végbe, azonkívül aktuálisá vált sok olyan fontos kérdés, amelynek tárgyalása halasztást nem tűr és ezért a városi tanácsának ellenzéki tagjai elérkezettnek látták az időt, hogy a polgármestertől a városi közgyűlés egybehívását kérjék.

Ma délelőtt dr. Szántó Dezső, a tanács tagja több aláírással ellátott beadványt adott át Tulbure György polgármesternek, amelyben az új közigazgatási törvény rendelkezéseire hivatkozással, rendkívüli közgyűlés egybehívását kéri. A beadvány megjelöli a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát is, amely a következő pontokból áll:

1. A régi városi gazdálkodás feletti jelentés további vizsgálata;

2. A delegatia permanente (állandó bizottságban) időközben beállott személyi változások bejelentése, esetleg új választás, valamint a bizalmi kérdés felvetése;

3. Vízvezeték és villamosvilágítás bevezetése a külteleken;

4. A városi villamosvasúttal az államdíj ügyében kötendő szerződés tárgyalása;

Egy váradi öngyilkos-jelölt a kolozsvári hadbíróság előtt

Az elmúlt év nyarán öngyilkossági kísérletet követett el Váradon egy életunt szerelő: Kiss Ferenc. Családi nyomorúsága és szerelmi bánata hajtott a halál felé, melyet egy revolvergolyóval akart elérni.

Az öngyilkossági kísérlet nem sikerült, a golyó célt tévesztett és Kiss Ferenc pár hét alatt felgyógyult golyóütötése sebéből.

Ekkor megindult ellene az eljárás tiltott fegyverviselés büntetése miatt és — minthogy Várad hadizónába esik — tegnap a kolozsvári hadbíróság elé került.

5. Nagyobb városi kölcsön felvételének módjai;

6. Interpellációk.

A beadványt aláírták Czeller Lajos, Schwarcz Lajos, dr. Szántó Dezső, Gembác Frigyes, dr. Rozvány Jenő, dr. Simonca György, Hübschenberger József, Órás László, Kőszeghy Róbert, Szabó Sándor, dr. Bárdos Imre, dr. Markovits Ignác, Pelle János, dr. Stern Endre, Csordás János, Spitzer Benjámín és Pogány József közgyűlési tagok.

A rendkívüli közgyűlés egybehívását azzal indokolják az el-

lenzéki tanács tagok, hogy a költségvetés tárgyalása eddig teljesen lekötötte a közgyűlés idejét és így a választások alkalmával felállított program megvalósításához még hozzá sem foghattak. Most, miután a költségvetést a belügyminiszter jóváhagyta, nincs akadálya a normális munkamegzekedésnek.

Tulbure György polgármester a beadványt átvette és kijelentette, hogy a városi tanácsot — a beadványtól függetlenül — még e hó folyamán ülésre fogja összehívni.

A besszarábiai kérdés igazi jelentősége

Érdekes francia lapvélemény

— Az Estilap eredeti távirata —

Nagy jelentőséggel bír a francia külügyminisztérium felhivatalos lapjának, a Le Temps-nak a besszarábiai kérdésről szóló cikke. A Le Temps azt írja, hogy a besszarábiai szerződés olasz ratifikálása a jelenlegi körülmények közt különösen jelentőséggel bír, mert bizonyos külföldi köröket nem lehet megalkalmozni abban, hogy

Olaszországnak ezt az aktusát ne annak lássák, ami valójában: az, hogy Olaszország a London és a Moszkva közötti harcban, ami most kezdődik, Angliának az oldalára akar állni. Hozzáteszi a Le Temps, hogy Olaszország nem tehette azt, hogy állandóan megtagadja Romániától ezt az elégtételt, mert enélkül az 1926-ban kötött olasz-román egyezmény elvesztette volna minden morális és politikai értékét; de az a tény, hogy Olaszország épen az angol-orosz feszültség pillanatában határozta el magát erre a lépésre, megerősíti azt a feltevést, hogy Olaszország az orosz kérdésben egy véleményen van Angliával.

Kohn bemegy a mészárszékre és így szól a mészárosokhoz:

— Van friss marhahusa?

— Van kérem.

— Legyen szíves, adjon két kilót.

A mészáros leméri a húst, becsomagolja és odaadja Kohnnak, aki megkérdezi:

— És jó tüdeje van?

— Van kitűnő tüdőm.

— Na akkor fusson utánam.

S ezzel fizetés nélkül gyorsan eltávozik.

Heyman szinkörben

Vasárnap délelőtt

ROMOLA

I. és II. rész egyszerre
Lilian és
Dorothy Gish

MUNKASHIREK

Munkás Otthon Egyesület
12-én, szombat este 8 órai kezdettel tartja évi rendes közgyűlését. Minden tag megjelenése feltétlenül kötelező.

Festő-munkások 13-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel tartják taggyűlésüket. Minden festő-munkás megjelenése okvetlen fontos.

Könyvkötő munkások 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor taggyűlést tartanak a Gutenberg Otthonban. — Minden könyvkötő ott legyen.

AZ

Apolló-mozgóban

szombaton, 12-én este 11 órakor

Csak felnőtteknek!

2 és fél órás sláger műsorral.

Szinre kerül:

1. **Éjféli kaland**

francia pikáns bohózat

2. **A főnök ur neje**

kacagtató bohózat

3. **Az albérlők**

Steinhardt bohózat

4. **Záróra a Vitriol**

kávéházban

aktuális bohózat.

Főszerepeket játsszák: **Benes**

Hanka, Horváth Mariette,

Beregi László, Galambos

Eiemér és Spitz Feri,

Olcsó helyárák!

Jegyek elővételben az Apolló-mozgóban

Új üzlet!

2764

Menjen Kleinhoz

cipőt és kalapot vásárolni!

Árjegyzék:

Női félcipők	—	—	420 lejtől
Női színes félcipők	—	—	500 "
Női szürke és pezsgőszínű divatcipők	—	—	750 "
Férfi cipők	—	—	560 "
Férfi színes cipők	—	—	680 "
Férfi színes divatcipők	—	—	800 "
Férfi kalapok	—	—	300 "
Férfi divatkalapok	—	—	375 "
Női átmeneti selyemkalapok	—	—	300 "

Kérjük i. tisztelt vevőközönségünket, hogy dusan felszerelt raktárunkat véltelkötelezettség nélkül tekintse meg.

Klein Simon

cipő- és kalapüzletei
Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut 3. és 10.

Mi újság?

* **Beteg a spanyol király.**
Madridból jelentik: Alfonz spanyol király jobboldali tüdőgyulladásos influenzában megbetegedett.

* **Masaryk Genfben.** Genfben táviratozzák, hogy Masaryk Tamás, a cseh köztársaság elnöke odaérkezett és részt vesz a népszövetségi főtanács ülésén.

Nevelő tücsök

Lya Mara, Harry Lidtké

* **Mese egy írógépről.** Ily cím alatt tegnapi számunkban közölt cikkre vonatkozólag megállapítjuk, hogy a különös írógépvásár megtörtént ugyan, de a szóbanforgó írógép üzlet nem a főúton van.

HARRY PIEL

jubileumi, 75-ik filmje!
Szenzációs! Harry Piel legjobb filmje! Szombattól kezdődőleg az Apolló-mozgóban.

* **Gojdu-szabadegyetem.**
Szombat délután 6 órakor a Városháza dísztermében Mavrodin Anastasiu tanár, a tanár egyesület elnöke tart előadást Eminescu költeményeinek esztétikai értékéről. Belépti díj nincs.

* **Az anya 115, a fia 95 éves.**
Harapó sárosmegyei községben él egy öreg asszony, Tóbiás Borbála, aki minap ünnepelte 115 éves születésnapját. Nagyon jól lát és az egészségi állapota is kitűnő. Két fia, két lánya él. A két fia 95 és 91 éves, a két lánya pedig 82 és 74 éves. Van egy 37 éves unokája és 16 éves dédunokája is. Az öreg asszony jelenleg idősebbik lányánál él. Egyébként az egész család a legjobb egészségnek örvend.

Nevelő tücsök

Lya Mara, Harry Lidtké

x **Kalap újdonságok** érkeztek
Tóth uridivat üzletébe, Reg. Ferdinand 10. 3

HARRY PIEL

jubileumi, 75-ik filmje!
Szenzációs! Harry Piel legjobb filmje! Szombattól kezdődőleg az Apolló-mozgóban.

x **BLAK-BOTTOM,** cserlesztón, blüfox, reggelig tartó tánc, éjő- és jux tombola, jelmezverseny, fejdíszverseny és ezernyi vig ötlet fogja uralni az Izraelita Nőegylet március 19-iki purimbálját. A Nizzai karneválok pazar fényessége, a karneválok soha el nem múló kedves éjszakájának emléke fogja dominálni a szezon legsikerültebb estélyét.

x **Tavaszi mocca és mosó-**
keztük Tóth uridivat üzletében, Reg. Ferdinand 10. 4

P. SONORE

a közkedvelt fantázia-zeneművész szenzációs műsora

Harry Piel, a vadállatok közt

slágerfilmjének keretén belül

1. Mussorgsky: Előjáték a „Boris Godounow” operából.
2. Wieniawsky: Koncert mazarurka (Balalajka szóló)
3. Alabjeff: A haldokló fülemile dala.
4. Tschairowsky: Aria az Onegin-ből.
5. Glínka: Mazurka.
6. Orosz népzene. Ünnepi induló. Moszkvai dal. Kamarskaja.
7. Liszt Ferenc: II. magyar rapsodiája.

VELOCITAS-garázs

Ciorogariu (Uri)-utca 14.

ajánl azonnali szállításra:

503F	Mod. Fiat teher-chassist	183.500.—	leért
505F	" " " "	245.000.—	"
603	" " " "	340.000.—	"
30	" Spa " "	503.000.—	"
31	" " " "	618.000.—	" 2949

Kizárólagos Fiat-képviselő. Személyautók és alkatrészek.
Tel. 1003.

Már is van pályázat a városi mérnöki állásra

Még csak tegnap jelent meg polgármesteri hivatal pályázati hirdetménye, amely a városnak új építész-mérnöki állásra hívja az érdeklődők figyelmét. Ma reggel — nem is egészen huszonegy óra múlva — már be is futott első pályázat.

A pályázó Lungu Gábor, építész, kolozsvári lakos. A magyar államnál 1903-tól 1919-ig alkalmazásban, a budapesti egyetemen szerezte meg diplomáját. Több főiskolát épített és tervezte a dunaföldvári, debreceni, mármaroszi és országutak tevéit is. A háború alatt negyven hídát épített.

Bizonyosra veszik, hogy az állásra nagyon sok pályázó fog jelentkezni és a városnak módja fog állani a legkiválóbb és leképzettebb munkaerők között választani.

Mit szól hozzá?

A NAPOK EGYRE HOSSZABBODNAK...

Nem azért, mert a tavasz meggyünk, hanem általában. A csillagászati nap 23 órából, 56 percből és 4091 másodpercből áll. Semmi okunk sincs hinni, hogy ez mindig így volt s mindig így lesz: új csillagászat azt tanítja, hogy a föld forgásának gyorsasága észrevehetően csökken.

Az a föltevés, hogy az ősidőben egy nap négy órával rövidebb volt, mint most és az éter ellátása a föld forgási gyorsaságát óta egy hatodával kisebbítette.

Ezt különböző erők közreműködésének tulajdoníthatjuk. Elsőben a hold vonzásának, mely a gályokkal és apályokkal bizonyos tekintetben gátolja a földnek a gelye körül való forgását. Ezemvül a föld belsejében is vannak bizonyos áramok, melyek folytán földrétegek összezsugorodnak, terjednek. Az a talaj, melyen rünk, nem szilárd, folyton emelkedik, vagy süllyed pár centiméter. Még erősebbek a földréteg elmozdásai a földrengések következtében. Ezek a rétegváltozások a föld forgását is befolyásolják.

Ha most már millió és millió ére tekintünk vissza, nyilvánvaló, hogy a mai és az őskori nap között nagy a különbség. Ezt egyként az újabban felfedezett csillagászati iratok is megerősítik, melyek a nap- és holdfogyatkozásokról számolnak be Akkoriban évezredek előtt — a nap sokkal rövidebb volt, mint ma.

Az angol csillagászok azt állítják, hogy a nap egy évszázad körülbelül a másodperc századával szével növekszik s tízezer év múlva a napunk egy másodperccel hosszabb lesz.

Majd meglátjuk.

Heyman szinkör

Péntek: Nevelő Tücsök. Főszerepben: Lya Mara, Harry Lidtké és Verebes.

Szombat: Nevelő Tücsök. Főszerepben: Lya Mara, Harry Lidtké és Verebes.

Vasárnap délelőtt: Romola I. és II. rész egyszerre. Lilian és Dorothy Gish.

Az első kulturestély az Ujságírók Klubjában

Az Ujságírók Klubja tegnap tartotta első kulturestélyét, Tabéry Géza néhány szavas bevezető előadásában ismertette az Ujságíró Klub kulturális programját, amelynek első állomása a tegnapi estély volt. Az Ujságírók klubjában ezen a napon minden csütörtök este sorozatosan kulturestélyeket tartanak az előadásokon aktuális társadalmi problémák, irodalmi alkotások vetődnek fel.

Tabéry Géza után Radóné Kempner Magda, a kiváló író előadott előadást Spinozáról, a nagy filozófusról, aki 250 évvel ezelőtt halt meg. Radóné Kempner Magda ismertette a Spinoza előtti kor szellemi életét, mozgalmat, fejlődését, majd Spinoza világnézetét fejtegette bámulatos felkészültséggel és egy nagy tehetség szuggesztív eszközeivel. Kempner Magda előadása nagy hatást tett a közönségre.

Majd Ruffy Paula asszony olvasta fel egy bájos novelláját egy fériről, akinek a sorsa a szegény férjeké. Ruffy Paulának is méltó nagy sikere volt.

x Die Dame márciusi száma megérkezett. Közli a legújabb divatváltozásokat. Ára 65 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

A becsületes nagybögös, avagy

kerestetik egy károsult

Egy budapesti napilapban jelent meg ez a nem mindennapi nyilatéti felhívás:

Február hó 6-án (vasárnap) délelőtti illuminált állapotban egy dobánytőzse függőámpáját leütöttem nagybögőmmel.

Keresem a károsult tulajdonost, a kár megtérítése végett lakáson (VIII., Magdolna-utca 17. szám, földszint 3. ajtó) személyesen vagy levélben jelentkezni sziveskedjék.

Egyben kérem azon illetőket, akik ez ügyről tudomással bírnak, a helyet, hol ez eset történt, velem személyesen vagy levélben tudatni kegyeskedjenek. Teljes tiszteléssel Kovács Miklós, VIII. ker., Magdolna-u. 17., 3.

Bölcs Salamonhoz bálított egyszer egy anyós és bejelentette, hogy eltűnt a veje. Bölc Salamon megígérte neki, hogy előkeríti.

A király azonnal összedoboltatta a népet és így szólt:

— Emberek, ezt az anyóst ket-té kell vágni!

— Ugy van! Helyes! — kiabálta a tömegből egy hang.

— Ott a vöd! — szólt mosolyogva Bölc Salamon.

x Die Dame márciusi száma megérkezett. Közli a legújabb divatváltozásokat. Ára 65 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Miért tartóztatták le Bécsben Márkus Bernát váradi marhakereskedőt?

Néhány esztendővel ezelőtt a romániai állatexport a legvirágzóbb üzletek közé tartozott. Nagyváradon több kereskedő exportált marhát és sertést Ausztriába és Csehszlovákiába. Egyik legerősebb konzorcium ebben az időben Teutsch Gyula marosvásárhelyi marhaexportőr vezetése mellett sokmillió szállítás bonyolított le a bécsi Spiegel és „Jugoszlávia” bizományi cégeknek.

Az üzlet egy ideig kitűnően bizonyult, azonban 1921 vége felé, mikor az osztrák korona stabilizálódott, az akkori lej-differenciák oly magasra rugtak, hogy az addig virágzó üzletág súlyos veszteségeket okozott. Megnehezítette az exportot a vámtételek emelése, azonkívül a magyar és lengyel verseny csaknem kiszorította a román árut.

Ebben az időben Teutsch Gyula marosvásárhelyi exportőr 55 ökör árának megfelelő 500 millió osztrák koronával elszámolási differenciába keveredett a bécsi Jugoszlávia céggel. Éveken keresztül foglalkoztatta a nagyvárad hatóságokat is ez az ügy, azonban megállapodás nem jött létre az exportőr és a bécsi cég közt. Teutschnak 1921-ben közel 12 millió lejes vesztesége volt és ebből az időből dotálódik a Jugoszláviával keletkezett differencia is. Akkor a Jugoszláviával megszakították az összeköttetést, azonban az előállat szállítását tovább folytatták. — Teutsch csaknem minden héten fentjárt Bécsben és legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával a bécsi rendőrség letartóztatta. Legutóbbi üzleteiben társa volt Márkus Bernát nagyvárad marhakereskedő is. Teutsch letartóztatása alkalmával

Márkus interveniálni akart társa érdekében és a bécsi rendőrség őt is őrizetbe vette.

Márkus Bernát nagyvárad családjára tegnap reggel telefonon kapta meg a hírt Bécsből, őrizetbevételéről. Veje, Klein

Dezső nyomban Bécsbe utazott apósa kiszabadítása érdekében és Bécs egyik legkiválóbb kriminálistáját bízta meg védelmével.

Valószínűleg a Jugoszlávia, amelytől az egyezkedési tárgyalások már megindultak, visszavonja a fellejtést.

Olaszországba utazik a király

Bukarestből jelenti a Rador:

A király és a királynő március 23-án Szicíliába utazik és a Palermo melletti Terminiben fog — előreláthatólag — 4 hetet tölteni.

Az orvosok remélik, hogy az olasz tengeri fürdő és a meleg éghajlat meghozza a király számára a végleges gyógyulást.

Nemzetközi küzdelem aleánykereskedelem ellen

Genéből jelentik: A Népszövetségi Tanács ma nyílt ülést tartott. Chamberlain a leánykereskedelem ügyében folytatott nemzetközi vizsgálat eredményeiről számolt be.

Beszámolójából kiderült a vizsgálatnak az az eredménye, hogy a leánykereskedelem a nemzetközi

megállapodás és a kormányok jószándéka ellenére is, még mindig számos országban fennáll.

Stresemann dr., a tanács elnöke köszönetet mondott a tanács nevében William Snow dr.-nak, a vizsgálat ügyében kiküldött bizottság elnökének és a bizottságnak.

Németország hivatalos lépést tesz a Rajna-vidék kiűritésére

Mit mond Stresemann

— Az Estilap eredeti távirata —

Genéből jelentik: Stresemann német külügyminiszter tegnap a külföldi sajtónak adott nyilatkozatában ezt mondotta:

A Rajnavidék kiűritésének problémáját behatóan meg-

vitattam a külügyminiszterekkel. Más kérdés azonban az: előtte az ideje annak, hogy a német kormány hivatalosan lépésezzék és határozott követeléseket állítsanak fel, sürgetve a kiűritést. Meggyőződésünk az, hogy ez a pillanat igen rövid időn belül bekövetkezik, miután Németország minden előfeltételnek eleget tett.

A mai zürichi nyitás

BUKAREST 315 —

BERLIN . . . 12325 PARIS 2033 —
NEW-YORK 51950 PRAGA 1540 —
LONDON . . 252250 B.PEST 90 90
BECS . . . 7315 — MILANO 2305 —

A tanítónő megkérdi a kis Gyuritól:

— Mi ujság otthon?

— Azt hiszem, nálunk egy kis fíu fog születni.

— Miből gondold?

— A múlt héten beteg volt a mama és született egy kis leány, most meg a papa beteg, biztosan egy kis fíu születik.

Piszek, kancsalok és Zsuzsák ne jelentkezzenek...

0000

Európában is szokásos a házassági apróhirdetés, de sehol se oly őszinte, leplezetlen és kedélyes, mint Amerikában.

Ime egy san franciscói ujságban az alábbi apróhirdetést olvassuk:

— Feleséget keresek! Mindam tizenhat és huszonegy év közötti hajadonoknak, akiket érdekel, tudomására hozom, hogy J. P.-nek hívnak, teljesen birtokában vagyok szellemi képességeimnek, magammal szabadon rendelkezem, van egy pompás 550 holdas birtokom, kertem 300 gyümölcsfával, egy

ménies telivérlovam, kondám kínai malacokból, sok baromfim, szóval az élet minden javával rendelkezem, akár Adám a paradicsomban, csak még évám hiányzik ennél fogva megkérdezem, vajon melyik óhajta megosztani velem palotámat, vagyonomat, birtokomat. Igérem, hogy jó férj leszek. Zsuzsánna nevű leányok ne jelentkezhetnek. Az ajánlkozóknak legyen csinos arcuk, származásuk jó családból, főképp egészségesek legyenek. Piszek és kancsalok kerüljenek. Hölgyeim, ne szíasszák el a kitűnő alkalmat...

VIZUMOKAT

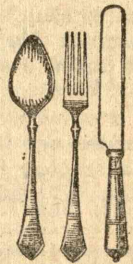
gyorsan és pontosan elintéz a
Hegedüs Hirlapiroda

TELEFON: 458

E. Faber, New-York

„Van Dyke“

ironja és gummija

világmarka!!Romániai vezérképvislet
és lerakat:**SOMOGYI ÁKOS, ORADEA**
Aradului 27.**Színház****Heti műsor**Szombat délután fél 4-kor:
Alexandra, mérsékelt helyárrakkalSzombat este 8 órakor: Orlov,
C bérlet.Vasárnap délután fél 3-kor: Pá-
risi kirakat, mérsékelt helyárrak-
kal.Vasárnap délután fél 6-kor: Süt
a nap, mérsékelt helyárrakkal.Vasárnap este fél 9-kor: Cir-
kuszhercegnő.— Felhívás a t. bérlelőkhöz. A
színház igazgatósága felkéri a t.
bérlelő közönséget, hogy a már ese-
dékesse vált bérleti összegeket a
színház titkári hivatalában délelőtt
10—1-ig és délután 4—6 óráig be-
fizetni szíveskedjenek.— Ma, pénteken nincs előadás.
A mára kitűzött B bérleti Uraim
csak egymásután előadást a jövő
hétre halasztották.— Az Orlov felújítása. Az el-
mult év egyik slágerét az Orlov
operettet e héten fogja felújítani a
társulat. A repriz szombat este
lesz Zöldhelyi Annával, Simon
Évivel, Stoll, Bányász és Tompá-
val a főszerepekben. A zenei részt
Wiesmüller karnagy intézi.— Szombat délután Alexandra.
A nagy sikerrel felújított
Alexandrárt szombat délutánra is-
mét kitűzte az igazgatóság. A
cimszerepet ezúttal Aggházy Me-
linda fogja énekelni.— Párisi kirakat és Süt a nap.
Vasárnap délután fél 3 órai kez-
dettel a Párisi kirakat, délután fél
6 órakor Zilahy Lajos kitűnő élet-
képe a Süt a nap kerül színre.— Mire készül a színtársulat.
Új és értékes darabokat szerzett
be előadásra az igazgatóság és így
a további műsorok is a legérdeke-
sebbek és változatosabbak lesz-
nek. Így megszerezte előadásra a
direkción a következő darabokat:
Nem nőülök, Zsiványkirály, Asz-
szonykám, Vigyázat női szakasz. A
társulat már hozzáfogott e dara-
bok betanulásához, úgy, hogy a
legközelebbi műsorokon már sze-
repegni fognak e divatos művek.**Nagy
alkalmi bulivásár!**Háló- és ebédlőbutorok, szőnye-
gek, antik dolgok, hajlított bu-
torok, képek minden elfogadható
árban elárusíttatnak 3072**Hartstein Jenő**Butor- és szőnyegüzlet
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 17. szám**APRÓHIRDETÉSEK**Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig)
40 lei. Állástkeresőknek 50% engedmény. »Cim a kiadóban« jelzésére
külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hir-
detés mellett álló kis számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra**LEVELEZÉS**RIDIKÜL, bórond javítást, át-
alakítást vállalunk. Bóraruipar
Rt. lerakata, Ferdinánd király
(Rákóczi) ut 5. 3202.1B. Értessiten, hogy mikor jön
be. Nincs semmi ujság. Pá. L. 74KÉREM azt a vöröskabátos nő-
gyet, kit a Ferdinánd király (Rá-
kóczi) uton végigkísértem, tisztet-
séges ismerkedés lehetséges-e? Vá-
laszt „Állatorvos” jelígre a kiadó-
ba kérek. 75MOST ünneplem a tizenhét éves
évem. Mások azt mondják pü-
bajos kor, én nem érzem. Talán
azért, mert egyedül vagyok. Kere-
sem oly ideálisan gondolkozó ur-
ember ismeretséget, aki megtani-
tana a tavasz szépségeit szeretni.
„Dalos madárka” jelígre a kiadó-
ba kérek. 76PARIS. Leveled megérkezett.
Minden rendben, köszönet. Nyug-
talanító, hogy a csomagot még nem
kaptad meg. Csókolkunk mindnyá-
jan. 81**LAKÁS**TOBB csinos egy egyas butoro-
zot szoba, központban azonnalt
fűtés, világítással együtt, havi 1500
leiért kiadó. Bővebbet „Metropol”
szálloda portásánál. 438BUTOROZOTT vagy üres szo-
bát keres Olasziban magános férfi.
Címet a Hegedüs hírlapirodába
„Állandó” jelígre.**ADÁS-VÉTEL**FINOM kóser hordós káposzta
kapható 1 kg. 6 lei. V. Lucaciu
(Malom) utca 17. 66ELADÓ egy komplett modern
jávoria hálószoba és egy díofa
ebédlőszoba berendezés. Megte-
kinthető Pável-utca 23. Ugyanott
egy nagy pincehelyiség azonnalt
bérbeadó. 47ELADÓ egy zsák disznónak va-
ló krumpli. Decebal (Vitéz) utca
25. Nagynénál. 21**Szakácskönyvek
elismeri legjobb receptekkel**Rézi néni: Szegedi konyha 361 lei
Kovács Teréz: Magyar kony-
ha és házi cukrászat 301 lei
Kugler: Magyar és francia
szakácskönyv és cukrászat 396 lei
Kugler: Nagy házi cukrászat 361 lei
Komsa Anna: Nagyvárad ki-
próbtalt legjobb szakács-
könyve 275 lei
Bónvi Elsa: Erdélyi szakács-
könyve 180 lei
Tóth Imréné: Háztartási és
szakácskönyv 172 leiAKTATASKAT, bórondót legol-
csóbban vásárolhat. Bóraruipar
R. T. gyári lerakataiban. Ferdinánd
király (Rákóczi) ut 5. 3202.2MEGVÉTELRE keresek elő-
nyomdához sablonokat (mintákat).
Jorga Miklós (Zöldfa) utca 11.
Haaga. 77**ALKALMAZÁS**PERFECT gyors és gépirónó, se-
gédkönyvelő, jó számoló, állást
változtatna. Címeket Hegedüs hírl-
apirodába kér. 63NÉMET kisaszonyt keresek, na-
gyobb leányka mellé vidékre. —
Cim Hegedüs hírlapirodában. 65FIATAL házaspár tizenötödi-
kére mindenest keres. Lusztig,
Moldova (Kálvária) utca 11. 80FŐZŐNŐNEK ajánlkozom 15-re.
Nicu Filuiescu (Szarvas) sor 7. —
Horváthné. 7314 éves értelmes fiú inasnak, ta-
nulónak, kifizetőnek alkalmas, jobb
helyre ajánlkozom. Cim Hegedüs
hírlapirodában. 72JÓ megjelenésű szolid árvalány
egy gyermek mellé ajánlkozom. —
Victoriei (Kolozsvári) utca 29. Lo-
vasék. 71PERFECT főzőnő és szobalány
azonnalt állást keres. Címeket a
Nagyvárad kiadóhivatalába kér-
nek. 79**PÉNZKOLCSON**80 ezer lei kölcsönt keresek 2
szobás lakás ellenében. Cogalni-
ceanu (Várad Zsigmond) utca
16-E. 78**KÜLÖNFÉLÉK**SZEPEN mosok, vasalok, házak-
hoz ajánlkozom. Decebal (Vitéz)
utca 25. Nagyné. 953Relief, gobelin és kelimfestést vá-
lalok. Sablonpapír nagy választé-
kban Str. Caragiale (Nyáry-ut).
8. sz. alatt szemben a kapuval.Gutenberg
Dalkörmárc. 27-én d. u. 5 órakor
a Kálh. Körben**Beethoven-**
ünnepélyt rendez.CONVOCARE. Circulațiunea
Mărfurilor S. A. Oradea ține
adunarea generală ordinară în
biroul propriu P. Mihai Viteazul
No. 6. la 20 Martie a. c.
orele 10 a. m. Obiectul: Stabi-
lirea bilanțului. Direcțiunea.Alpaca kanál vagy
villa 30 —, kávé-
kanál 20. — lei.
Ezüst facon kanál v.
villa 50 —, patent
kés 70. — lei.
„RECORD” extra ne-
hez főzőedények.
Épület és butor-
vasalások
leszállított árakban**STERN** vaskereskedőMihai Viteazul (Nagypiac)-tér 2.
Telefon: 8-92 3400**Hirdetmény**A Chewra-Kadischa bekebe-
lezési bizottsága ezennel köz-
hírré teszi, hogy ez évben még
csak háromszor tart ülést és
pedig folyó hó 13-án, 20-án és
27-én mindenkor vasárnap d. u.
3—5-ig az Orth. Izr. Hitközség
tanácstermében, Str. Mănăstirii
(Zárda-u.) 2.Egészben véve tehát már
csak 6 óra áll rendelkezésére
azon t. híveknek, kik a Szent-
egylet kebelébe lépni óhaj-
tanak.Minden hithű zsidó tartal-
sant vallási és erkölcsi köte-
lességének Szentegyletünkhez
csatlakozni, hogy ezáltal is ele-
get tehessen mindama követel-
ményeknek, melyeket szent ha-
gyományaink előírnak és ezen
mindenek fölött álló nemes
egyesülés, — a Chewra-Kadi-
scha — szent missiójához tar-
toznak.

Oradea, 1927 márc. 10.

Hittestvéri üdvözléssel

Leitner Lázár,
bekebelezési bizottsági elnök.Spitz Zsigmond,
titkár.MERNOKI RASZ-PAUS-MILLI
METER ÉS VÁZLATPAPÍR TEKERCSEI
ÉS IVBEN **SONNENFELD**-NÉL
ORADEA-MARE PIATA REGINA MARIA
(BEMER) TER 3. TELEFON 62.* Vázmozás gyorsan, pont-
osan a Hegedüs Hírlapirodában
lasszon.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.